

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΤΑΡΣΑΝΑ ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

«Ζωγράφος του ταρσανά» ονομάζει τον εαυτό του ο Χριστόπουλος και μ' αυτό τον υπότιτλο υπογράφει όλα τα έργα του.

Και ποιά είναι αυτά; Τι είναι οι θαλασσογραφίες του, τι είναι αυτά τα ώραϊα караβάκια, που μ'ας παρουσιάζει στην αίθουσα του Τ.Ο.Μ.; Την απάντησή μας τη δίνει ο ίδιος. Και μ'ας τη δίνει έμμετρα και καλαισθητά άποτυπωμένη σε μιά πινακιδίτσα, που φιγουράρει ανάμεσα απ' τις ζωγραφιές του.

Όλα τα караβάκια μου, που είναι κρεμασμένα, εγώ μέ τα χεράκια μου τα έχω καμωμένα.

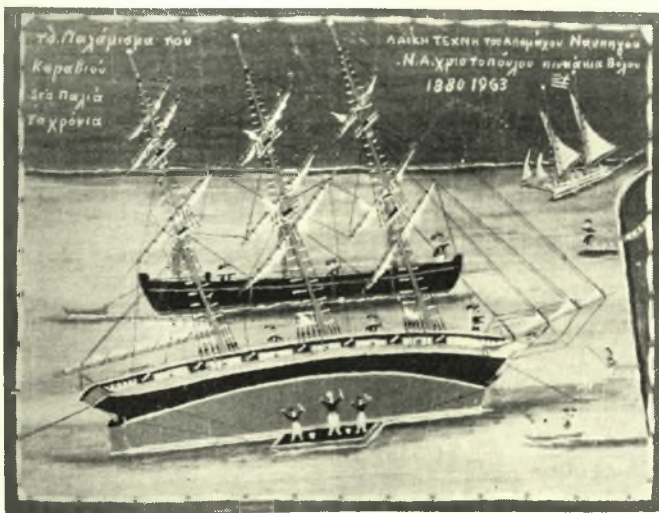
Κι είναι ή μόνη μου ευχή και όλη ή χαρά μου να μείνουν όπως βρίσκονται μέσα στην κάμαρά μου.

Καράβια μου περήφανα που είστε κρεμασμένα θα δείχνετε τη δόξα σας από τα περασμένα.

Καράβια μου περήφανα χαρά στην όμορφιά σας, χαρά στα όμορφα σκαριά και στην άρματωσιά σας.

Από τα χρόνια τα παλιά, τα τρισευτυχισμένα, είναι τα караβάκια μου, πώχω ζωγραφισμένα.

Απ' τα χρόνια τα παλιά είναι, αλήθεια, όλα τα караβάκια που μ'ας παρουσιάζει ο λαϊκός ζωγράφος Χριστόπουλος, ο ναυπηγός το επάγγελμα, που ζή 82 χρόνια ζωής τώρα στον ταρσανά του, απέναντι στα Πευκάκια. Μακρινιτσιώτικες τράτες, ή τράτα των αδελφών Καφαλά,

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΑΪΚΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Έκ Βόλου, λαϊκός ζωγράφος, ο οποίος παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με τον επίσης λαϊκόν ζωγράφον Θεόφιλον εκ Μυτιλήνης, τον όποιον και έγνωρισε προσωπικώς ότε ούτος εξωγράφει εις τα χωρία του Πηλίου. Έχει έμπνευσθή από το Πήλιον, τα ώραϊα θεσσαλικά τοπία της θαλάσσης, και της πεδιάδος. Ιστορικά άκομη γεγονότα της έποχής της Τουρκοκρατίας συγκινούν βαθύτατα τον καλλιτέχνην. Έξ ίσου έχει καταγίνει και με την λογοτεχνίαν, εις την όποιαν έχει σημειώσει αξιόλογον επίδοσιν. Ο Ν. Χριστόπουλος διαθέτει πηγαίον ταλέντο, το όποιον αξιοποίησε ζωγραφίζων και γράφων.

ή τράτα του Γεωργίου Κοντοζήση (Μακρινιτσιώτη), τα περίφημα και ιστορικά μιτζελιώτικα караβια, τα τροχοφόρα πολεμικά του Άγώνος, ΥΔΡΑ, ΣΠΕΤΣΑΙ και ΨΑΡΑ, τα ιστορικά παλαιά θωρηκτά μας, όπως ήρθαν στο Βόλο με τα πανιά, κουρσάρικο Μανιάτικο, μπάρκο Χιάωτικο, άνεμότρατες Βολιώτικες και τί άλλο να σημειώσω και να πώ; Ούτε και «Η ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ, Η ΝΑΥΑΡΧΙΔΑ του Λάμπρου Κατσώνη» δέ λείπει απ' την έκθεση των караβιών του Χριστόπουλου! Δέν είναι δέ μόνη αυτή ή άνορθογραφία της «ΝΑΥΑΡΧΕΙΔΑΣ»! Αν τα έργα του όλα, με τα χαρούμενα και ευχάριστα χρώματα και με τη λεπτότατη γραμμή που τα διακρίνει είναι αληθινά χαριτωμένα, το ίδιο. . . χαριτωμένες είναι και οι άφθονες άνορθογραφίες που συνοδεύουν όλους τους πίνακές του. Ο Χριστόπουλος —τό είπαμε — δέν είναι λόγιος, ούτε ζωγράφος σχολής. Ταπεινός — μά δεξιότεχνης — ναυπηγός πέρασε τη ζωή του στα Πευκάκια. Και ή εργασία που μ'ας παρουσιάζει άποτελεί ελάχιστο δείγμα της αγάπης — ή καλύτερα του πάθους του — προς τη θάλασσα και τα караβια της, που είναι ή δουλειά του. Νά του ζητήσουμε και. . . όρθογραφία; Πάει πολύ νομίζω. Μ'ας φτάνει το πηγαίο ταλέντο του ταλέντο στη ναυπηγική, ταλέντο στο στίχο, ένα λαϊκό στίχο που συναγωνίζεται επικίνδυνα το γνωστό σ' όλους μας Μ π ο σ τ., των αθηναϊκών έφημερίδων και περιοδικών. Με μόνη τη διαφορά ότι εκείνος έπιτηδεύεται — έπιτηδεϊότητα θαυμαστή βέβαια, που τον έχει επιβάλει πανελλήνια — ενώ, ο Χριστόπουλος μ'ας δίνει ειλικρινά όλον τον. . . όρθογραφικό εαυτό του, όπως τον διαμόρφωσε μόνος του, χωρίς τη βοήθεια του σχολικού θρανίου.

Γιά να θαυμάσετε το λαϊκό στίχο και την. . . άνορθογραφία διάθεση του συμπαθεστάτου Χριστοπούλου, δέν έχετε παρά να προσέξετε ένα πινακά του με το караβι που έχει τον τίτλο: «ΠΕΝΑ Μυτιλινιά, κατά την Άπελευθέρωση του 1912». Και από κάτω:

Στη Μιτηλίνη στραύτη
και στάϊβαλή βροντα
και στον τσεσμε, μιά κόρη
πέυτη κιαροστά.

Κι μάνα της της λέγει
 σκιλα κατερινιό
 Δέ στόπα νά μὴν τρέχης
 μὲ τὸ Μυτιλινιό.
 Σόπα καίμηνή μάνα
 κέ τάθελες κεσῆ
 τὰ κάστανα ψιμένα,
 καί τὸ γλικό κρασί!

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθογραφία του. Τί σημασία ὅμως μπορεῖ νάχη αὐτὴ στὴν περίπτωση τοῦ Χριστόπουλου; Μᾶς ἀρκεῖ τὸ αἰσθημὰ του τὸ ἀγνὸ καὶ τὸ πλούσιο καὶ μᾶς φτάνει ἡ σὲ λαϊκὸ μοτίβο στιχουργικὴ του εὐχέρεια, πού δὲ λείπει ἀπὸ τοὺς γελαστοὺς καὶ ὁμορφους πίνακές του. Τὸν βλέπετε π.χ. νὰ ζωγράφιζε τὴν τράτα τοῦ Κοντοζήση (τοῦ Μακρινιτσιώτη) καὶ ἀπὸ κάτω νὰ σημειώσῃ.

Τὴν ὥρα πού σαλπάριζε τοῦ Κοντοζήση ἡ τράτα
 δθὸ φέσα πέσαν στὸ γιαλὸ καὶ μιά φοφούλα βράκα.
 κιο καπετάνιος φόναζε στρόπιστε τὰ κουπιά σας
 μὴ χ... μὲς τὰ φέσα σας καὶ μέσα στὰ βρακιά σας!

Ἐνα μικρὸ μουσεῖο τῆς ναυτικῆς μας ἱστορίας, ἀκόμη δὲ καὶ τῆς τοϊκῆς μας ἱστορίας ὡς πρὸς ὅ,τι ἔχει σχέση μὲ τὴ θάλασσα, εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Χριστοπούλου. Καὶ ἀπ' τὴν ἀποψη αὐτὴ κρινόμενα, σὰν ἔργα λαϊκοῦ ζωγράφου βέβαια, θὰ μπορούσαν νάχουν θέση ἀκόμη καὶ στὸ Ἐθνολογικὸ μας Μουσεῖο, τολμῶ νὰ πῶ.

Ὅσο γιὰ μᾶς τοὺς Βολιώτες εἰδικότερα, ἔχω νὰ σημειώσω πὼς πολλὰ θὰ μάθουμε ἀπ' τοὺς πίνακες τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ ζωγράφου. Θὰ ἰδοῦμε π.χ. σ' ἓνα πίνακά του «ὄλα τὰ πλοτὰ ἐργαλεῖς πού ἐχρησιμοποιοῦνταν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πρώτων λιμενικῶν ἔργων στὸ λιμάνι τοῦ Βόλου ἀπὸ τὴν Ἑταιρία Μ. Σταματοπούλου καὶ Θιοφάνη Πετροχιλο στὸ 1892 — ἐργασθεῖς 5 χιόνια σ' αὐτὰ τὰ ἔργα ὁ ἀπόμαχος Ναυπηγὸς Ν. Α. Χριστόπουλος».

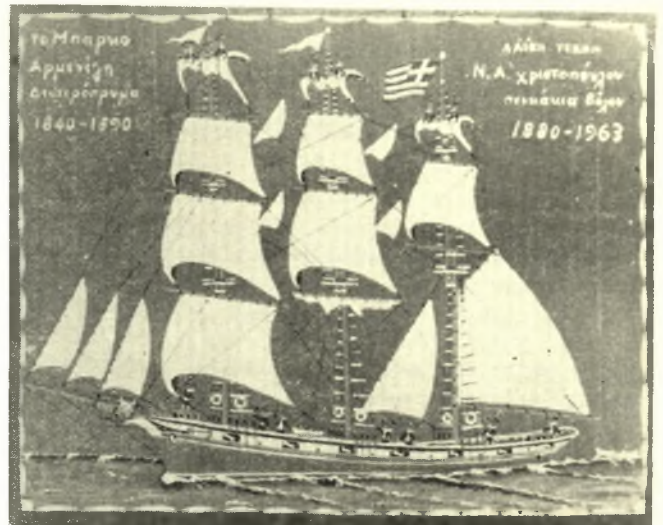
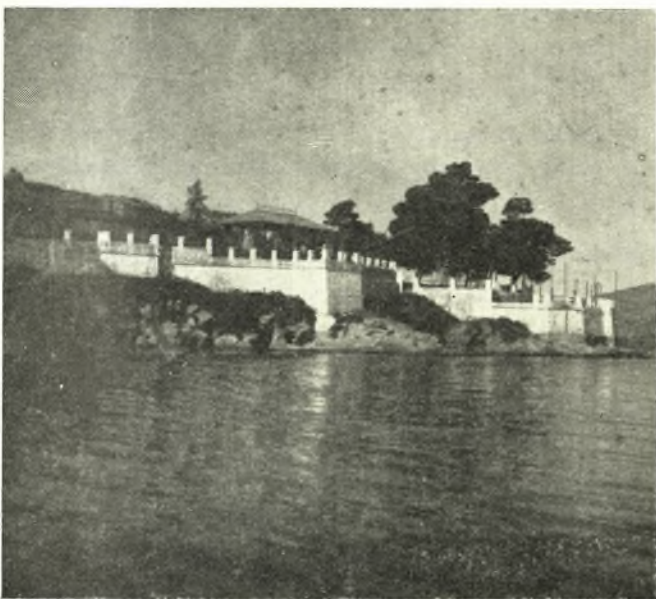
Μεγάλῃ ἐντύπωση προκαλεῖ καὶ ἡ μνήμη του. Τὰ «πλωτὰ τοῦ Βόλου πρὴν γίνον τὰ λιμενικὰ ἔργα — πὸς ἐγίνετο τὸ φάρτομα καὶ ξεφάρτομα ἀπὸ τὰ πατόρια καὶ τῆς ὑστορικῆς ΜαΟοῦνες 1880-1895» καὶ ὁ «Πρωτόγονος Ταρσανᾶς στὰ Πευκάκια τοῦ Βόλου, ὑδριθῆς ἀπὸ τὸν Ἄθ. Α. Χριστόπουλο 1880».

Ἐπὸ τὴν ἀληθινὰ πρωτότυπη αὐτὴ ἔκθεση μαθαίνομε ἀκόμη ποιοὶ ἦσαν «ἡ πρώτη ἐρασιτέχνη ψαράδες τοῦ Βόλου ἀπὸ τὸ 1880-μέχρι τὸ 1920».

Βῶρελ γάλ. πρόξενος, Βιανέλ Ἰταλός, Ζουλιέν γέλλος 1885-1900, μὴ μουάπτου.

Βόλος: Τὰ Πευκάκια.

Κωστής Τοπάλης, Γ. Δροσίνης, Α. Βαλαορίτης 1902-1910ο Κύκνος. Κ. Γιαννακόπουλος, Δ. Τσιμπούκης, Κ. Ζαμπάλος 1906-1910, γλᾶρος Κ. μεσαρίτης, Κ. Γιαρέντης, Ἄπ. Λεβέντης 1908 Ἄργῶ Π. Βαρβαρέσος, Θ. Τουβλαντζόγλου, Β. Τσομπλεκίδης, 1900, Ἰουλία.

Κ. Παρασκευόπουλος, Ν. Κουτσουβέλης, Σ. Κουτσουβέλης 1902-1920 Φοῦλα.

Γ. Τσοῦγγας, Α. Τσοῦγγας, Γ. Χαδίνης 1914-1930 Εὐτυχία Ι. παπαρίγας, Α. καπετανάκης φιλ. ζαρζάμπας 1908 νταμουχαρι. Θυμάται ὅπως βλέπετε ὁ Χριστόπουλος ὄχι μονάχα τὶς χρονολογίες ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀλιευτικῶν.

Μὴ μοῦ πῆτε λοιπόν, πὼς εἶναι ἓνας ἀσήμαντος ἄνθρωπος ὁ Χριστόπουλος, ὅσο κι ἂν ἔζησε 82 ὀλόκληρα χρόνια στὸ περιθώριο. Δίκαια τὸν ἐπήνεσε χθὲς στὴν ὀμιλία του ὁ Κίττος Μακρῆς καὶ τὸν ἐγκωμιάσε σὲ μιὰ ἐπιφυλλίδα του τῆς ἀθηναϊκῆς «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, ὁ γνωστός λογοτέχνης Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος. Ἡ δαυτικὴ ἑβδομάδα τᾶρα τὸν φέρνει στὸ προσκήνιο «πρωταγωνιστῆ» καὶ «ζωοδότῃ» τῆς. Ἄς μὴ χάσῃ κανεὶς τὴ χαρὰ καὶ τὴ γνώση πού προσφέρει σ' ὅλους, ὁ ταπεινὸς αὐτὸς νήπιγὸς ἀπὸ τὰ Πευκάκια.

